

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 17.10.1967, sp. zn. 11 Tz 41/67, ECLI:CZ:NS:1967:11.TZ.41.1967.1

Číslo: 23/1968

Právní věta: Jediným rozhodujícím znakem pro rozlišení mezi tr. činem poškozování spotřebitele (§ 121 tr. zák.) a proviněním proti zájmům soc. hosp. (§ 17 písm. b) zák. č. 38/1961 Sb.) je rozsah, v němž pachatel spotřebitele poškozuje. Za poškozování spotřebitelů ve větším rozsahu ve smyslu § 121 odst. 1 tr. zák. se považuje poškozování v částce výrazněji převyšující 500,- Kčs. Nedosahuje-li poškozování této výše, jde o provinění proti zájmům soc. hosp. podle § 17 písm. b) zák. č. 38/1961 Sb. Zásada uvedená v § 16 odst. 1 věta druhá a v § 18 odst. 1 věta druhá zák. č. 38/1961 Sb., že jednání nelze stíhat jako provinění, dopustí-li se provinilý občan činu proti majetku opětovně nebo je-li jeho čin z jiných důvodů zvlášť zavržitelný, se nevztahuje na ust. § 17 písm. b) zák. č. 38/1961 Sb. I opětovné nebo z jiných důvodů zvlášť zavržitelné poškozování spotřebitelů v menším rozsahu nutno posoudit jako provinění proti zájmům soc. hosp. (§ 17 písm. b) zák. č. 38/1961 Sb.).

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 17.10.1967

Spisová značka: 11 Tz 41/67

Číslo rozhodnutí: 23

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Poškozování spotřebitele, Přestupky

Předpisy: 140/1961 Sb. § 13
§ 121 38/1961 Sb. § 16 odst. 1
§ 17 písm. b
§ 18 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 23/1968 sb. rozh.

Jediným rozhodujícím znakem pro rozlišení mezi trestným činem poškozování spotřebitele podle § 121 tr. zák. a proviněním proti zájmům socialistického hospodářství podle § 17 písm. b) zák. č. 38/1961 Sb. je rozsah, v němž pachatel spotřebitele poškozuje.

Za poškozování spotřebitelů ve větším rozsahu ve smyslu § 121 odst. 1 tr. zák. se považuje poškozování v částce výrazněji převyšující 500,- Kčs. Nedosahuje-li poškozování této výše, jde o provinění proti zájmům socialistického hospodářství podle § 17 písm. b) zák. č. 38/1961 Sb.

Zásada uvedená v § 16 odst. 1 věta druhá a v § 18 odst. 1 věta druhá zák. č. 38/1961 Sb., že jednání nelze stíhat jako provinění, dopustí-li se provinilý občan činu proti majetku opětovně nebo je-li jeho čin z jiných důvodů zvláště zavržitelný, se nevztahuje na ustanovení § 17 písm. b) zák. č. 38/1961 Sb. I opětovné nebo z jiných důvodů zvláště zavržitelné poškozování spotřebitelů v menším rozsahu nutno posoudit jako provinění proti zájmům socialistického hospodářství podle § 17 písm. b) zák. č. 38/1961 Sb.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze 17. října 1967, [11 Tz 41/67.](#))

Rozsudkem obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 20. října 1966 sp. zn. 2 T 41/66 byli obvinění F. N a V. Z. mj. zproštěni obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř. pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 písm. a), b) tr. zák., kterého se měli dopustit tím, že dne 26. 1. 1965 v Dolních Měcholupech, okr. Praha-východ, dodali občance A asi 11 q briket v ceně 193,60 Kčs a vyinkasovali od ní 500,- Kčs, takže ji poškodili o 306,40 Kčs.

Obvinění F. N., L. B. a R. H. byli dále zproštěni obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř. pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 písm. a), b) tr. zák., kterého se měli dopustit tím, že dne 25. 8. 1965 v Praze 4 při rozvozu objednaných a zaplacených 10 q briket pro B, 10 q pro C a 18 q pro D dodali těmto zákazníkům celkem o 10 q méně a poškodili je tak o 176,- Kčs, dále, že v téže době a tamtéž zbylých 10 q briket prodali občanům E a F, čímž se společně obohatili o částku 88,- Kčs.

Tito obžalovaní byli pak podle § 226 písm. a) tr. ř. zproštěni obžaloby pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 písm. a), b) tr. zák., kterého se měli dopustit tím, že dne 24. 6. 1965 v Modřanech dodali rodině G asi 13 q koksu v ceně 421,20 Kčs za částku 600,- Kčs a poškodili tak jmenované o 178,80 Kčs, a pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák., kterého se měli dopustit tím, že dne 24. 6. 1965 složili na provozovně podniku Sady, lesy a zahradnictví ze stanovené dodávky 35 q koksu asi o 13 q koksu méně, který pak prodali ve vlastní režii a poškodili tak podnik o 421,20 Kčs, a dále tím, že dne

13. 9. 1965 v Praze 4 složili v restauraci H místo 25 q briket o 3 q méně v ceně 52,80 Kčs.

Obviněný L. B. sám byl pak zproštěn obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř. pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 písm. a), b) tr. zák., kterého se měl dopustit tím, že dne 27. 8. 1965 v Praze 4 vyinkasoval od CH částku 352,- Kčs za údajných 20 q hnědého uhlí ořech místo dodaných 12 q a poškodil tak zákazníka o 170,- Kčs.

Proti tomuto rozsudku podal obvodní prokurátor odvolání, jímž napadal mj. zprošťující výroky rozsudku.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 22. listopadu 1966 sp. zn. 4 To 518/66 zrušil podle § 258 odst. 1 písm. b), c), odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek mj. ve výroku, 1. kterým byli obvinění F. N. a V. Z. podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěni obžaloby pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 písm. a), b) tr. zák., kterého se měli dopustit tím, že dne 26. 1. 1965 v Dolních Měcholupech, okr. Praha-východ, dodali občance A asi 11 q briket v ceně 193,60 Kčs a vyinkasovali od ní 500,- Kčs, přičemž ji poškodili o 306,40 Kčs; 2. kterým byli obvinění F. N., L. B. a R. H. zproštěni podle § 226 písm. b) tr. ř. obžaloby pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 písm. a), b) tr. zák., kterého se měli dopustit tím, že dne 25. 8. 1965 v Praze 4 při rozvozu objednaných a zaplacených 10 q briket pro B, 10 q pro C a 18 q pro D dodali těmto zákazníkům nejméně o 10 q méně a poškodili je tak o 176,- Kčs, dále že v téže době a tamtéž zbylých 10 q briket prodali občanům E a F, čímž se obohatili o částku 88,- Kčs společně a 3. kterým byl obviněný L. B. sám zproštěn obžaloby pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 písm. a), b) tr. zák., kterého se měl dopustit tím, že dne 27. 8. 1965 v Praze 4 vyinkasoval od CH částku 352,- Kčs za údajných 20 q hnědého uhlí ořech místo dodaných 12 q a poškodil tak

zákazníka asi o 170,- Kčs.

Podle § 259 odst. 1 tr. ř. byla věc vrácena soudu prvního stupně, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

V ostatních výrocích byl ponechán napadený rozsudek nedotčen.

Nejvyšší soud na podkladě stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu proti shora uvedenému usnesení Městského soudu v Praze zrušil napadené usnesení a městskému soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Obvodní soud správně zjistil, že skutky spočívající v okrádání spotřebitelů při jednotlivých dodávkách uhlí, byly ve všech podstatných okolnostech prokázány, a to jak výpověďmi svědků, tak i výpověďmi obviněných.

Při právním hodnocení těchto skutků však obvodní soud dospěl k jinému závěru než prokurátor v obžalobě, v níž jsou uvedené skutky kvalifikovány jako trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 písm. a), b) tr. zák. Obvodní soud uvedl, že jednání obviněných je typickým poškozováním spotřebitelů, které by bylo nutno posuzovat podle § 121 tr. zák., jelikož toto ustanovení je v poměru k § 250 tr. zák. ustanovením speciálním. Přitom však poukázal na to, že u žádného z obviněných výše způsobené škody výrazněji nepřesáhla částku 500,- Kčs, takže není prokázáno, že by obvinění spotřebitele poškodili ve větším rozsahu. Jejich jednání není proto trestným činem podle § 121 tr. zák., nýbrž pouze proviněním proti zájmům socialistického hospodářství podle § 17 písm. b) zák. č. 38/1961 Sb. Jelikož uplynula od spáchání posledního skutku jednoroční lhůta uvedená v § 32 odst. 2 zák. č. 38/1961 Sb., dospěl obvodní soud k závěru, že je nutno obviněné zprostit obžaloby, ježto žalovaný skutek není trestným činem (226 písm. b) tr. ř.).

Městský soud se ztotožnil s právním názorem uvedeným v rozhodnutí soudu prvního stupně, že je třeba skutky obviněných posuzovat jako poškozování spotřebitele, nikoliv jako podvod. Na rozdíl od tohoto soudu však dospěl k závěru, že tyto skutky je třeba považovat za trestný čin podle § 121 tr. zák. přes menší částku způsobené škody. Tento právní závěr odůvodnil odvolací soud tím že zásada vyslovená v § 16 odst. 1 druhá věta zák. č. 38/1961 Sb. je použitelná i pro posouzení, zda jde o provinění podle § 17 písm. b) cit. zák. či o trestný čin podle § 121 tr. zák. V daném případě je podle názoru městského soudu společenská nebezpečnost zvyšována tím, že obvinění v jednání pokračovali a že byli již pro stejná nebo obdobná jednání postihnuti, a to i před místním lidovým soudem. Kromě toho je třeba podle městského soudu vzít v úvahu, že tato činnost je na území hlav. města Prahy značně rozšířena.

Tento právní názor odvolacího soudu není správný.

Podle § 16 odst. 1 druhé věty zák. č. 38/1961 Sb. nelze jednání uvedené v první větě tohoto ustanovení stíhat jako provinění, dopustí-li se provinilý občan činu proti majetku opětovně nebo je-li jeho čin z jiných důvodů zvláště zavržitelný. Stejná zásada platí i pro ustanovení § 18 zák. č. 38/1961 Sb. Tato zásada však není obsažena v ustanovení § 17 cit. zák. Z tohoto ustanovení vyplývá, že zahrnuje i opakované jednání (arg. „poškozuje, předražuje, šidí“), pokud se ovšem děje v menším rozsahu. Ze srovnání ustanovení § 17 písm. b) cit. zák. a § 121 tr. zák. je zřejmé, že pro rozlišení mezi proviněním a trestným činem této povahy je jediným rozhodujícím znakem, zda poškozování spotřebitelů se děje ve větším či menším rozsahu. Za větší rozsah poškozování spotřebitelů se považuje poškození v částce výrazněji převyšující 500,- Kčs. Tam, kde škoda této výše nedosahuje, jde o provinění proti zájmům socialistického hospodářství podle § 17 písm. b) zák. č. 38/1961 Sb. Ze

skutečnosti, že ustanovení § 17 cit. zák. je systematicky umístěno mezi ustanoveními § 16 a § 18 cit. zák., nelze v žádném případě dovozovat, že výše uvedená zásada platí i pro ustanovení § 17 cit. zák.

V další části rozsudku Nejvyšší soud zdůvodnil, proč poškozování spotřebitelů výrazněji nepřesáhlo částku 500,- Kčs.

Poznámka redakce: Rozhodnutí řeší otázku existence znaků trestného činu podle § 121 tr. zák. a provinění podle § 17 písm. b) zák. č. 38/1961 Sb. Předpokládá, že po rozřešení této základní otázky musí soud zkoumat i z dalších hledisek, zda čin dosahuje stupně nebezpečnosti pro společnost na úrovni trestného činu nebo jenom na úrovni provinění.